

Jaaroverzicht 2012

HOOP

Wat is de hoop die ons staande houdt? Met die vraag wordt de kerk ook in 2012 herhaaldelijk geconfronteerd.

Het optimisme dat de jaren '90 kenmerkte is voorbij. Veel is onzeker geworden. Het jaar 2012 zal voor velen de geschiedenis ingaan als een jaar waarin de financiële en economische crisis van de Westerse wereld nog lang niet voorbij is. In ons land valt het kabinet Rutte 1 en treedt na de parlementsverkiezingen een nieuw kabinet aan, dat gevormd wordt door de VVD en de PvdA als de grote overwinnaars. De nieuwe regering staat voor de immense taak om de komende jaren miljarden te bezuinigen.

Het verlangen leeft om Nederland toekomstbestendig te maken. De vraag is of dat lukt met de miljardenbezuinigingen die de regering voor ogen staan. Of daar niet meer voor nodig is dan een aantal ingrijpende maatregelen van de kant van de overheid.

Het lijkt erop alsof voor de kerk in dit opzicht geen taak meer is weggelegd. Het grote adagium voor velen is: laat de kerk zwijgen. Het christelijk geloof is niet meer dan een privé-overtuiging. Het gevolg is dat bij tijden politici het nodige stof laten opwaaien door voorstellen over het opruimen van zaken die eerder met een zekere vanzelfsprekendheid worden geaccepteerd. In de gemeente Den Haag is de aanwezigheid van een stembureau in een kerkgebouw plotseling niet langer een aanvaardbaar gebeuren, maar een aangelegenheid waaraan zo snel mogelijk een eind dient te komen. Een opmerkelijke gang van zaken. Niet zozeer omdat dat het gebruik maken van kerkgebouwen voor deze aangelegenheid eerder nooit enig probleem veroorzaakt heeft. Maar vooral vanwege het argument dat alleen zo de scheiding van kerk en staat gewaarborgd blijft. En daarom opmerkelijk, omdat deze scheiding juist wettelijk is vastgelegd om iedere minderheid ruimte te gunnen. De grondwet biedt aan minderheden de ruimte om eigen keuzes te maken die geworteld zijn in religieuze tradities en die ook publiek te maken, ook al staan ze haaks op de opvattingen van de meerderheid. Maar in onze geseculariseerde samenleving lijkt de meerderheid daar steeds meer moeite mee te hebben. Dezelfde discussie doet zich voor, wanneer in de Tweede Kamer wordt voorgesteld om uit de Grondwet het verbod op Godslastering te halen. Het huidige wetsartikel creëert rechtsongelijkheid tussen gelovigen en niet-gelovigen; het gaat om de vrijheid van meningsuiting, aldus de indiener, en het hoort niet bij een neutrale overheid. Het betekent niet dat christenen elke rechtsbescherming kwijt zijn, maar voor de Nederlandse wet bestaat God niet meer.

Zijn deze zaken nu van een dergelijk gewicht dat ze het wezen van de kerk raken? Nee, het zijn niet meer dan speldenprikken. Maar ze laten wel iets zien van het gebrek aan historisch besef en van de geestelijke leegheid waarin ons land zich bevindt. Het is goed om te beseffen dat de positie van de kerk van het centrum naar de marge van de samenleving is gedrongen. Maar dat betekent niet dat de kerk bij de pakken neerzit en de hoop prijsgeeft. Het betekent dat de kerk zich eens te meer concentreert op zijn roeping om te laten zien wat het Evangelie betekent voor het leven en samenleven van mensen. De kerk heeft geen blauwdruk van de toekomst, maar heeft weet van Gods grote toekomst die in Gods hand ligt en die door Christus' dood en opstanding gewaarborgd is. Dat relatieve wat mensen te zeggen hebben, maakt de kerk tot getuige van de hoop en maakt de kerk barmhartig met hen die in nood zijn.

Hoe is het onze kerken vergaan in het jaar 2012? Heel veel wat in de kerken elke week of met grote regelmaat plaatsvindt zou te noemen zijn: de verkondiging van het Evangelie, de bediening van de doop en de viering van het heilig avondmaal, het werk van de catechese, het bezoekerwerk, het ouderenwerk, het jeugdwerk en nog veel meer. Maar dit jaaroverzicht

concentreert zich op wat in en vanuit de kerken plaatsvindt, en beperkt zich tot bepaalde gebeurtenissen die de aandacht trekken. We mogen die soms met teleurstelling en vaak met dankbaarheid noemen. Teleurstellingen over mislukkingen en tekorten, de hardleersheid en de desinteresse van mensen. Maar wat is er ook veel gebeurd waarbij we Gods zegeningen mogen tellen. Laten we die vooral niet vergeten. Ze laten ons iets zien van Gods grote en onverdiende trouw.

Kerkendag

De Kerkendag op Urk op de vrijdag na hemelvaartsdag is voor de bijna 1400 bezoekers een mooie dag geworden. Al langer leefde de vraag of er een goed alternatief gevonden zou kunnen worden voor de jaarlijkse schooldag van de Theologische Universiteit Apeldoorn, die tot 2009 gehouden is en die te maken had met een teruglopend aantal bezoekers. In opdracht van de generale synode is een commissie enthousiast aan het werk gegaan om een landelijke kerkendag te organiseren. Het doel van deze dag is zoveel mogelijk leden van onze kerken bij elkaar te brengen voor onderlinge ontmoeting, toerusting en de beleving van het samen kerk zijn. Ds. H.K. Sok opent de dag in het kerkgebouw 'De Ark' en mediteert naar aanleiding van het thema 'Vissers van mensen'. In de pauzes is volop ruimte voor onderlinge ontmoeting, het bezoeken van een markt en van verschillende informatieve kramen. Er zijn twee rondes met workshops, die verzorgd worden door medewerkers van de TJA en mensen van de deputaatschappen zending, evangelisatie en kerkjeugd en onderwijs. In sporthal 'De Vlechtuinen' vertelt zendingsconsulent ds. A. Hilbers over de drie nieuwe gebieden waar onze kerken sinds vorig jaar actief zijn: Burundi, Thailand en Tajmyr (Rusland). Zo steunen onze kerken o.a. de Église Protestante Reformée du Burundi. De opbrengst van de landelijke actie voor hulp bij de bouw van een kerkelijk centrum in Bujumbura in Burundi, zo blijkt later in het jaar, is ruim € 35.000. Ook voor de kinderen en de jeugd is een programma georganiseerd in samenwerking met de beide jeugdbonden, de CGJO en het LCJ.

PLAATSELIJKE KERKEN

Nieuwe gemeenten

Afgelopen jaar zijn twee nieuwe gemeenten aan ons kerkverband toegevoegd. Twee kerken met elk zijn eigen voorgeschiedenis.

Op 25 april wordt de Kruispuntgemeente in Amersfoort geïnstitueerd. Het betreft hier een samenwerkingsgemeente van de PKN, de CGK en de NGK. Twee ouderlingen en een diaken worden verkozen en daarna bevestigd in het ambt met de tekst uit Joh.15:5b... want zonder Mij kunt gij niets doen. In deze dienst gaat ds. R.W.J. Soeters voor. Daarna wordt het Reglement voor de Samenwerkingsgemeente Kruispunt te Vathorst ondertekend en kan ook een beroep op ds. M.P. Hofland te Groningen worden uitgebracht.

Op 13 december wordt de kerk van Renswoude geïnstitueerd. Ds. L.W. van der Meij gaat voor in de eerste dienst van deze nieuwe gemeente en bedient het Woord naar aanleiding van Maleachi 4:1,2 over de komende Zon der gerechtigheid. De nieuwe gemeente, ont-

staan uit een preekplaats van de kerk van Driebergen, maakt deel uit van de classis Utrecht.

Samenwerking

Het is bijzonder om te vernemen welke initiatieven onze kerken hebben ondernomen om elkaar te ondersteunen of ook om andere kerkgemeenschappen op plaatselijk vlak te zoeken en te vinden. Voor de erbij betrokken kerken zijn deze stappen niet alleen ingegeven door 'de nood der tijden' die ons verplicht meer dan ooit naar elkaar om te zien. Men weet zich ook gemotiveerd door het gebod van de Here zelf. Een aantal van die beslissingen tot verdergaande samenwerking willen we noemen. Zo ontvangt de kerk van Veenwouden van de classis Leeuwarden toestemming tot nauwer samenleven met de GKv te Noardburgum. De kerk van Doesburg ontvangt van de classis Apeldoorn toestemming tot nauwer samenleven met de GKv te Doesburg.

De kerk van Rotterdam-Zuid (Nebokerk) krijgt van de classis toestemming om een samenwerkingsgemeente te vormen met de GKv van Rotterdam-Zuid (Elimkerk).

De kerken van Den Haag-Rijswijk, -West, -Zuid krijgen toestemming van de classis 's-Gravenhage om te fuseren tot een gemeente met vooralsnog twee locaties: Rijswijk en West. Samen met de NGK Rijswijk wil men zich inzetten voor een missionair project in de stad.

De kerk van Stadskanaal ontvangt toestemming van de classis Groningen om een nauwere vorm van samenleven aan te gaan met de Hervormde Gemeente Nieuw Stadskanaal (PKN).

Missionaire initiatieven

We noemen ook enkele bemoedigende initiatieven die mee invulling geven aan de roeping van de kerk om het Evangelie te verbreiden. Op 24 februari wordt het buurtproject 'Thuis in West' in Rotterdam gestart. Medewerkers zetten zich via sociaal en diaconaal werk in voor de wijk Middelland. Daarbij worden ook missionaire activiteiten ontplooid met de hoop dat er een geloofsgemeenschap mag ontstaan die de plaats van de verdwenen gemeente kan innemen. De kerk van Oud-Beijerland vervult daarbij de rol van moedergemeente.

In Hilversum (Rehobothgemeente) is men gestart met het project Promiseland, waarbij een zondag per maand in de Nassauschool naast kinderen van de gemeente ook de kinderen van de school en de wijk worden uitgenodigd. Daarmee is het kinderwerk in een stroomversnelling geraakt.

De kerk van Groningen benoemt twee studentenwerkers, Bertjaap van der Ploeg en Frederik Boersema, in een samenwerkingsproject met IFES-Nederland en deputaten evangelisatie.

De kerk van Rotterdam-Oost/Capelle a/d IJssel deelt samen met de PKN wijk Capelle – Schollevaar een kerkgebouw, maar vanaf 30 september ook een missionair-diaconaal werker in de persoon van Gert van den Bosch.

Hoop voor Noord, een zendingsgemeente in Amsterdam-Noord, belegt vanaf 7 oktober extra bijeenkomsten vanwege een groeiend aantal bezoekers van de middagsamenkomsten.

Het gemeentestichtingsproject van ICF Apeldoorn vindt aansluiting bij de kerk van Apeldoorn-Oost op weg naar de vorming van een zendingsgemeente.

De classis Hoogeveen stemt in met het verzoek van de kerk van Assen om het project 'Assen zoekt....' aan te merken als zendingsgemeente. De gemeenschap is ontstaan vanuit missionair werk in Assen en richt zich op hen die vervreemd zijn van kerk en geloof.

Historie

Voor een aantal kerken is het jaar 2012 een jaar geworden waarin een historische mijlpaal te vieren valt. Gedenken betekent voor de kerk altijd een samengaan van verootmoediging en dankbaarheid. Op 20 mei herdenkt de wijkgemeente Oosterbeek van de kerk van Bennekom-Oosterbeek dat het 80 jaar geleden is dat de gemeente geïnstitueerd werd.

Vanaf 1 januari 2003 maakt de kerk deel uit van de kerk van Bennekom. Er wordt ook een herdenkingsboekje uitgegeven met de wederwaardigheden van de afgelopen jaren.

De kerk van Zaamslag gedenkt op 8 mei zijn 100-jarig bestaan als Christelijke Gereformeerde kerk met een jubileumdienst waarin ds. H.H. de Haan voorgaat. Ook bij deze gelegenheid wordt een herdenkingsboekje uitgegeven.

De kerk van Winschoten mag op 8 juni gedenken dat de gemeente 50 jaar bestaat. De gemeente is destijds ontstaan vanuit de kerk van Midwolda. Aan de herdenkingsbijeenkomst werken alle oud-predikanten van de gemeente mee.

De kerk van 's-Hertogenbosch bestaat op 10 november 40 jaar. In een speciale kerkdienst waarin ds. W. Steenbergen voorgaat is aandacht besteed aan dit jubileum.

Op 15 december wordt een herdenkingsboek van de kerk van Dordrecht-Centrum gepresenteerd dat de titel draagt 'Huis in de branding'

In 2012 bestaat het Kerkblad voor het Noorden 60 jaar. In een speciaal nummer in november wordt aandacht hieraan geschonken.

Nieuwe kerkgebouwen/orgels

Op 12 mei mag de Ichthusgemeente op Urk met grote dankbaarheid een nieuw kerkgebouw in gebruik nemen met een kerkzaal die plaats biedt aan ruim 1200 personen. De kerk is gebouwd achter de Ichthushof, het bestaande kerkelijk centrum dat in 2010 in gebruik werd genomen. De kerk van Oud-Beijerland kan vanaf 29 juni in een vernieuwd kerkgebouw ook gebruik maken van een nieuw orgel. De kerk van Surhuisterveen, nu samen met de GKv, maakt vanaf 22 september gebruik van een vernieuwd kerkgebouw De Regenboog met een nieuwe ontvangstruimte. De Pniëlkerk te Veenendaal heeft op 8 december een nieuw orgel in gebruik genomen met een combinatie van echte orgelpijpen en het bestaande digitale elektronische orgel. Daarbij heeft men gebruik gemaakt van het zgn. Kienle-systeem.

De kerk van Boskoop neemt op 14 december een vernieuwd orgel in gebruik. De kerk van Dordrecht-Centrum neemt vanaf zaterdag 15 december een nieuw mechanisch orgel in gebruik van de fa. J.L. van den Heuvel Orgelbouw, een twee klavierinstrument met 24 stemmen.

Kerkleden

Vele leden zetten zich met hart en ziel in voor de kerk en voor de samenleving. Dat mag met waardering en dankbaarheid worden opgemerkt. Sommigen daarvan komen in het afgelopen jaar in het nieuws door een Koninklijke onderscheiding op of rond Koninginnedag, en zijn nu lid of ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Br. H.G. Bastiaans en zr. A. Bastiaans-Tigelaar, leden van de kerk van Baarn, ontvangen hun onderscheiding vanwege hun werk in de kerk en hun vrijwilligerswerk in het plaatselijk verenigingsleven, in de zorg voor gehandicapten en voor het welzijn van ouderen.

Zr. J. de Graaf-Mourik, lid van de kerk van Veenendaal (Pniël), ontvangt een onderscheiding omdat zij al vele jaren actief is in het kerkelijk leven. Ze was bestuurslid van diverse verenigingen en bezoekt regelmatig oudere en zieke gemeenteleden. Samen met haar man is zij collectant voor vier instellingen.

Br. G.P. Groeneveld, lid van de kerk van Barendrecht, wordt onderscheiden voor zijn inzet in verschillende kerkelijke functies, met name als quaestor van de generale synode, en voor zijn bestuurlijke activiteiten in de jeugdzorg.

Zr. G. den Hollander, lid van de kerk van Werkendam, krijgt een onderscheiding voor haar onvermoeibare inzet voor de naaste in Roemenië.

Zr. M. van Iersel, lid van de kerk van Veenendaal (Pniël), wordt onderscheiden onder andere voor werk bij de opvang van verslaafden en daklozen in Amsterdam. Ook in Veenendaal zet zij zich in, met name voor mensen uit andere landen en culturen.

Br. A. Kok, lid van de kerk van Veenendaal (Pniël), ontvangt de versierselen omdat hij veertig

jaar werkzaam is in het onderwijs. Ook voor de kerken, als bestuurslid van de mannenbond, en voor de plaatselijke politiek heeft hij zich vele jaren ingezet.

Br. G. de Leeuw, lid van de kerk van Rijnsburg, ontvangt een Koninklijke onderscheiding, onder meer omdat hij al 39 jaar de verspreiding van het blad van de kerk van Rijnsburg verzorgt. Daarnaast vervult hij nog een aantal andere vrijwilligerstaken.

Br. J.A. Sprang, lid van de kerk van Schiedam, wordt gedecoreerd vanwege zijn verdiensten voor de kerk en de samenleving, voornamelijk als verzorger en bezorger van de geluidsoptnames van de erediensten in de Hoeksteenerkerk, en zijn vele vrijwilligersactiviteiten in een plaatselijk verpleegcentrum.

Br. A. van Spronsen, lid van de kerk van 's-Gravenzande, wordt onderscheiden vanwege zijn bestuurlijke activiteiten in de kerk, in de politiek en in het onderwijs.

Br. T.H. Visser, lid van de kerk van Werkendam, ontvangt een onderscheiding vanwege zijn zeer lange staat van dienst als ambtsdrager. Daarnaast is hij mantelzorger en is hij actief als vrijwilliger in een plaatselijk zorgcentrum.

Br. C. van Zadel en zr. W. van Zadel-de Jong, leden van de kerk van Rozenburg, ontvangen beiden een Koninklijke onderscheiding. Zij zijn 36 jaar koster geweest in de kerk van Rozenburg. Daarnaast hebben zij hun sporen verdiend in het vrijwilligerswerk op Rozenburg.

Br. J. Boogerd, lid van de kerk van Maarssen, wordt onderscheiden bij zijn afscheid als lid van de gemeenteraad van Stichtse Vecht. Br. Boogerd was bij elkaar 26 jaar raadslid in Lisse, Maarssen en Stichtse Vecht; zijn principiële inbreng in de lokale politiek werd zeer breed gewaardeerd.

Br. L. Coppoolse, lid van de kerk van Middelburg, ontvangt een onderscheiding o.a. voor zijn vrijwilligerswerk binnen kerk, politiek, sport, vluchtelingenwerk en muziek.

Zr. H.I. Hamelink-Roukema, lid van de gemeente van Goes, wordt gedecoreerd vanwege haar vele activiteiten ten behoeve van de kerk, o.a. bij de vrouwenvereniging en bij de zusterkring, en haar inzet voor de plaatselijke vereniging van scootmobielgebruikers.

Br. N. van Kooten, lid van de kerk van Middelburg, ontvangt een onderscheiding voor diverse vormen van kerkelijk werk (als ambtsdrager, voor het kerkelijk bureau en het kerk- en classisblad), evenals bestuurlijk werk in de politiek, het onderwijs en een ouderenorganisatie.

Mw. B. Lugies-Wolting, lid van de kerk van Dordrecht-Centrum, wordt gedecoreerd vanwege haar activiteiten gedurende vele jaren voor de plaatselijke zangvereniging, voor de stichting Woord en Daad en als vrijwilliger in een verpleegtehuis en een zorgcentrum.

Zr. E.J. Meijers, lid van de kerk van Middelburg, ontvangt een Koninklijke onderscheiding o.a. voor haar activiteiten in een woonzorgcentrum, in de kerk, in het vrouwenwerk en als koster.

Br. J. Koster, lid van de kerk van Noordscheschut, wordt koninklijk onderscheiden vanwege zijn werk in de kerk en maatschappelijke en vanwege bestuurlijke activiteiten het terrein van de cultuur, sport, gezondheidszorg, hulpprojecten Oost-Europa.

Zr. J. Zwaan-Groenveld, lid van de kerk te Broek op Langedijk wordt koninklijk onderscheiden vanwege haar werkzaamheden voor het aanloophuis voor dak- en thuislozen in Alkmaar (De Steiger), en voor haar werk voor ouderen en migranten.

Zr. Cobi Michelsen, lid van de kerk van Hattem ontvangt een Koninklijke onderscheiding vanwege haar 20 jarige medewerking aan de lokale omroep ter gelegenheid van de 1000e uitzending van een lokaal programma 'Muzikale Wenskaart'.

Br. Oeble Wagenaar, lid van de kerk van Drogeham, werd op 18 oktober benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau vanwege 40 jaar orgelspelen, 20 jaar lid van de kerkenraad, en zijn wekelijks accordeonspel in twee verzorgingstehuizen.

Br. J.L. van den Heuvel, lid van de kerk van Dordrecht-Centrum en bekend als orgelbouwer, wordt onderscheiden als ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Br. A. Terpstra wordt gehuldigd in de gemeente van Zaandam omdat hij op 19 augustus 60 jaar organist is. Br. D. Verdouw viert zijn 65-jarig jubileum als organist van de kerk van Nunspeet.

Promotie

We maken ook melding van het heuglijke feit van de promotie van ds. A. Versluis, predikant van de kerk van Ouderkerk aan de Amstel, op 20 juni aan de TUA.

Zijn proefschrift is getiteld 'Geen verbond, geen genade. Analyse en evaluatie van het gebod om de Kanaänieten uit te roeien (Deuteronomium 7)'. Het proefschrift geeft een analyse en evaluatie van de opdracht van JHWH aan Israël om de volken die in het land Kanaan wonen, uit te roeien.

Zijn onderzoek is van groot belang, omdat de thematiek van (religieus) geweld zeer actueel is en omdat Deuteronomium 7 indringende vragen oproept bij veel Bijbellezers.

PREDIKANTEN

Nieuwe predikanten

Voor een aantal kandidaten in de theologie gaat het verlangen in vervulling om predikant te worden in een van onze kerken. Kand. M. G. Rietkerk (NGK) die tot dan toe als kerkelijk werker in deze gemeente werkzaam is, wordt op 22 januari bevestigd als predikant van de CGK/NGK De Lichtzijde te Zoetermeer. Kand. P.W.J. van der Toorn wordt op 3 februari bevestigd als predikant van Heerde. Kand. S.P. Roosendaal wordt op 9 februari bevestigd tot predikant van de kerk van Nieuwe Pekela.

Kand. A.D. Fokkema neemt het beroep van Eemdijk aan en wordt 15 juni daar bevestigd. Kand. H. Carlier wordt beroepbaar gesteld en neemt het beroep van Enschede-West aan. Hij wordt bevestigd op 28 september en doet intrede op 30 september.

Kand. W.A. Capellen neemt na zijn beroepbaarstelling het beroep van Drogeham aan, waar hij op 7 juli wordt bevestigd en intrede doet. Kand. W.C. van Slooten neemt het beroep van Mussel aan en kand. M. Bot ontvangt een beroep van de kerk van Maassluis.

Wisseling van gemeente

Verschiedende gemeenten mogen een nieuwe predikant ontvangen. Ds. B. Reinders gaat van Zwaagwesteinde naar Harderwijk, waar hij op vrijdag 20 april wordt bevestigd. Ds. A. Versluis te Nieuweroord/Nieuw-Balinge neemt het beroep aan van Ouderkerk aan de Amstel, waar hij op 12 mei wordt bevestigd. Dr. B. Loonstra afkomstig van Emmeloord, wordt op 10 juni bevestigd in Gouda. Ds. M.A. Kempeneers uit Elburg neemt het beroep van de kerk van Katwijk aan Zee aan en wordt daar op 20 juni bevestigd. Ds. D.A. Brienen keert na ruim 20 jaar terug uit Frankrijk (Union Nationale des Églises Protestantes Réformées Evangélique de France) en wordt predikant van Hardenberg, waar hij 31 augustus wordt bevestigd. Ds. D. Dunsbergen verwisselt Ermelo voor Enschede-Oost, waar hij zondag 9 september wordt bevestigd. Ds. G.J.H. Vogel vertrekt van Zierikzee naar Dordrecht en wordt daar eveneens op zondag 9 september bevestigd. Ds. M.P. Hofland, verbonden aan de kerk van Groningen, neemt het beroep aan van de samenwerkingsgemeente Amersfoort-Kruispunt en wordt daar zondag 9 september bevestigd. Ds. S. J. Wierda stopt als voorganger van Via Nova en gaat per 1 juli werken aan een nieuw missionair initiatief in Betondorp, een wijk in Amsterdam-Oost, in de hoop dat hier na verloop van tijd een nieuwe christelijke gemeenschap zal ontstaan. Ds. H.J. Vazquez vertrekt van Maarssen naar Drachten waar hij op 2 november wordt bevestigd. Ds. J. Sijsma wordt op vrijdag 14 september bevestigd in Nieuw-Amsterdam. Ds. A.M. Postma, afkomstig van de GKv Lemele-Lemerleveld, neemt het beroep aan van Wildervank-Veendam (CGKv) waar hij op 13 januari 2013 is bevestigd.

drs. W.A. Capellen,
Drogeham

drs. H. Carlier,
Enschede-West

drs. A.D. Fokkema,
Eemdijk

drs. P.W.J. van der Toorn,
Heerde

drs. S.P. Roosendaal,
Nieuwe Pekela

Losmaking

De classis Dordrecht besluit in juni tot losmaking van ds. J.P. Boiten als predikant van de kerk van Sliedrecht-Bethel. Ds. Boiten wordt opnieuw beroepbaar gesteld.

Zieke predikanten

Ds. J. Germs te Hasselt moet in dit jaar een openhartoperatie ondergaan. Er is reden tot grote dankbaarheid dat hij zijn werk gaandeweg weer kan oppakken.
Drs. J. van 't Spijker is in de zomer van 2012 enige maanden uitgeschakeld wegens ziekte, maar hij kan bij het begin van het nieuwe academiejaar zijn arbeid voor de TUA hervatten.

Overleden predikanten

De situatie van ds. N. Ribbers te Papendrecht gaat steeds verder achteruit. Per 1 juli ontvangt hij vanwege de toestand van zijn gezondheid eervol emeritaat. Dat duurt slechts enkele maanden. Op 3 september neemt de Here hem tot zich. Ds. Ribbers is dan 57 jaar. Enkele dagen later, 9 september, roept de Here tot zich ds. G. Bouw, sinds 2011 emeritus-predikant van Alphen aan den Rijn. Ds. Bouw is 76 jaar geworden. Een In memoriam over het leven en werken van deze dienaren van het Woord is verderop in dit Jaarboek te vinden.

Overleden

Hier mag ook gememoreerd worden het heengaan op 11 januari van zr. S. de Vuyst-Brasz te Heerde, echtgenote van prof.dr. J. de Vuyst, die in 2002 overleed. Zr. de Vuyst is 87 jaar geworden.

Emeritaat

Enige predikanten mogen hun actieve werk in dienst van de kerken afronden en mogen nu emeritus heten. Ds. G.P.M. van der Linden, verbonden met de kerk van Dokkum, ontvangt van de classis Leeuwarden eervol emeritaat per 10 juni 2012.
Per 1 januari is door de classis Amersfoort aan ds. C.W. Buijs eervol emeritaat verleend. Ds. W.P. de Groot, verbonden met de kerk van Rotterdam-Zuid, ontvangt van de classis Rotterdam per 1 oktober eervol emeritaat.

STATISTIEKEN

Als we de cijfers van 2012 bekijken is er reden tot dankbaarheid en tot zorg. Onze kerken tellen per 1 januari 2013 74319 doop- en belijdende leden.

We mogen ons verheugen over de groei van 127 belijdende leden. Maar het valt niet mee om die winst te achterhalen. Het blijkt in ieder geval niet uit het grensverkeer met andere kerken of groepen: 748 leden vertrekken, 707 leden komen binnen. En er blijken ook meer leden die zich onttrekken (302 belijdende leden), dan er van buiten naar binnen komen (42 nieuwkomers). Maar we verheugen ons over de 828 doopleden die belijdenis hebben afgelegd.

Wat de doopleden betreft is het beeld minder rooskleurig. We zien een verlies van 94 leden. Dat verlies is ten dele te verklaren uit grensverkeer met andere groepen: 748 doopleden vertrokken, 707 doopleden kwamen binnen. Maar de belangrijkste oorzaak is het vertrek van 373 doopleden 'naar geen kerk' en 'onttrokken', tegenover 28 die 'uit geen kerk' binnenkomen.

Wat het grensverkeer met andere kerken betreft: uit de RKK komen 17 doopleden (tegen 1 vertrekkend dooplid), uit de Gereformeerde Kerken (vrijg.) 128 (tegen 38 vertrekkende

doopleden), uit de Gereformeerde Gemeenten diverse Oud-Gereformeerde Gemeenten 133 (tegen 36). Negatief is het saldo als het gaat om het grensverkeer met de Nederlands Hervormde Kerk 57 tegen 85 vertrekkende doopleden, met de PKN 159 tegen 240, en met Baptisten en Evangelische gemeentes 10 tegen 120.

Met betrekking tot belijdende leden, als we het grensverkeer met andere kerken bezien, is het saldo positief, als het gaat over de Gereformeerde Kerken (vrijg.) (210 tegenover 68) en de Gereformeerde Gemeenten en diverse Oud Gereformeerde Gemeenten (86 tegenover 48); negatief is het saldo, als het gaat over de Nederlandse Hervormde Kerk (52 tegenover 97), de Protestantse Kerk Nederland (193 tegenover 211), de Hersteld Hervormde Kerk (46 tegenover 65), de Baptistengemeenten en de Evangelische gemeenten (24 tegenover 127).

Wat verder opvalt aan de statistieken is dat het aantal dienstdoende predikanten met drie is toegenomen en dat er acht vacante gemeentes minder zijn. Dat laatste is te verklaren door de toenemende samenwerking op plaatselijk vlak met de Gereformeerde Kerken(vrijg.) en de Nederlands Gereformeerde Kerken.

DEPUTAATSCHAPPEN

Namens de kerken zijn verscheidene commissies - meestal deputaatschappen genoemd - aan het werk, die de opdracht van de generale synode krijgen om actief werkzaam te zijn op een bepaald terrein. Niet alle deputaatschappen passeren in dit jaaroverzicht de revue. Sommige deputaatschappen verzetten veel werk, maar hebben weinig nieuws te melden en er zijn deputaatschappen die vanwege hun opdracht alleen vertrouwelijk mogelijk rapporteren. Hieronder vindt u een indruk van het werk dat vele broeders en zusters in en namens onze kerken mogen doen.

Deputaten emeritikas

De kerken hebben het altijd als hun eer en hun plicht gezien om te zorgen voor een verantwoord levensonderhoud van hun emeritpredikanten, predikantsweduwen en -wezen. De GS 2010 keek naar de betaalbaarheid van de uitkeringen en in samenhang daarmee naar de vraag of de huidige systematiek ook in de toekomst realiseerbaar blijft. De synode besloot tot een aantal kostenbesparende maatregelen, zoals het meegaan met de maatschappelijke ontwikkelingen van de pensioenleeftijd, beperking van de indexering van de uitkeringen, en het onderbrengen van de oudedagsvoorziening van predikanten in actieve dienst bij een verzekeringsmaatschappij of pensioenfonds. Aan de synode is voorgesteld om geleidelijk over te gaan naar een situatie waarin predikanten betrokken worden bij een verzekerings- of pensioenfonds. In het voorjaar van 2012 komt de uitvoeringscommissie tot de conclusie dat het op deze manier niet mogelijk is. Niet een gedeelte van de predikanten, maar alle predikanten in actieve dienst dienen te worden ondergebracht in een pensioenfonds. Daarbij valt de keuze op het aanbod van het pensioenfonds Zorg en Welzijn, waarvan de administratie verzorgd wordt door PGGM. De omslag voor de emeritikas blijft vooralsnog in stand. Uit die kas worden de uitkeringen betaald aan de huidige emeriti en bestaande en nieuwe uitkeringen ten gevolge van arbeidsongeschiktheid. Pas over ongeveer 40 jaar is er voor het eerst sprake van emerituspredikanten die hun oudedagsvoorziening volledig uit het pensioenfonds zullen ontvangen. Deputaten emeritikas houden om dit beleid te verduidelijken dit jaar in iedere PS voorlichtingsbijeenkomsten: in Zwolle op 27 september, in Zeist op 2 oktober, in Sliedrecht op 23 oktober en in Haarlem op 25 oktober.

CURATORIUM THEOLOGISCHE UNIVERSITEIT

Opening van het academisch jaar en rectoraat

Op maandag 3 september wordt het academisch jaar 2012-2013 geopend. Prof. dr. A. Baars spreekt ter gelegenheid hiervan een rede uit over het onderwerp: 'De eenvoudige Heidelberg...!. Een korte geschiedenis van de Catechismuspreek in Nederland'.

Aansluitend geeft de rector, prof.dr. G.C. den Hertog, een overzicht van gebeurtenissen in het afgelopen cursusjaar die de aandacht vroegen.

Aan het begin van dit jaar, op 24 januari, vindt een bijeenkomst plaats van bibliotheekmedewerkers, het college van bestuur, leden van bibliotheekcommissie, waar de dames van de Vrouwenactie ten behoeve van de Bibliotheek van de Theologische Universiteit acte de présence geven. Zr. F. den Braber-Maaswinkel overhandigt de bibliothecaris van de universiteit twee enveloppen voor de bibliotheek € 60.000 voor boeken, € 5.000 voor andere aan de bibliotheek verwante uitgaven.

Hoogleraren en docenten

Het curatorium vermeldt met dankbaarheid het werk van de hoogleraren en docenten die aan de TUA verbonden zijn. Het geven van onderwijs en het plegen van onderzoek is voor hen een centrale taak. Voor hen die bekend zijn in de universitaire wereld is het geen geheim dat deze beide componenten sterk onder druk staan.

Apeldoornse studies

In de reeks 'Apeldoornse studies' verschijnt de rede die prof.dr. A. Baars bij de opening van het academische jaar uitspreekt. In hetzelfde jaar verschijnt in deze reeks ook de eerder uitgesproken rede van prof.dr. H.G.L. Peels, onder de titel: *Traag tot toorn*. Een onderbelicht aspect van het oudtestamenteisch godsbeeld.

Studenten

In de maand juni vinden de admmissie examens plaats. Via deze weg worden vier studenten toegelaten. Het gaat om de brs. C. Brouwer, L.J. Koopman, H. Raveling en J. van den Os. Op de peildatum van 1 oktober staan er 130 studenten ingeschreven, waarvan 23 studenten admissiaal zijn. Lang niet alle ingeschrevenen zijn overigens fulltime student. Er zijn vele mogelijkheden om in Apeldoorn kennis op te doen en daar wordt ruim gebruik van gemaakt.

Preekconsent

Vijf studenten ontvangen voor het eerst preekconsent: na het afleggen van het erbij behorende proponentsexamen. Het betreft de brs. P.A.C. Boom, J. de Bruin, Tj. Wijnsma, A.A.L. Alderink en J.P. Rozema.

Akz+

In het kader van samenwerking met de Theologische Universiteit Kampen (Broederweg) en de Gereformeerde Hogeschool in Zwolle zet de TUA zich ook in om beschikbare kennis op het gebied van geloof, kerk en theologie voor een breder publiek toegankelijk te maken. In 2012 gaat het onder andere om de thema's: 'Bonhoeffer' en 'Vreemdelingschap en de Vroege Kerk'.

Deputaten toezicht

Deputaten toezicht houden zich bezig met het toezicht op de bestuurlijke aangelegenheden van de universiteit in Apeldoorn. Om die taak goed te vervullen vindt regelmatig overleg

plaats met het College van Bestuur en waar nodig ook met het curatorium van de universiteit. Overeenkomstig de opdracht van de generale synode vindt een gezamenlijke bezinning plaats over de toekomst van de TUA.

Deputaten toezicht hebben qua samenstelling een periode van grote moeite gehad. Na een korte, maar hevige ziekte overlijdt br. L. Bioch, secretaris van deputaten. Hij was van grote waarde voor de TUA en zijn inzet wordt met grote dankbaarheid herdacht. Naast het overlijden van de secretaris blijkt ook dat de voorzitter, drs. G.L. Born, zijn taken voor de universiteit wegens gezondheidsredenen moet neerleggen. Zijn secundus drs. R.W.J. Soeters neemt zijn plaats in.

Deputaten kerk en Israël

In juni van dit jaar begint ds. A. Brons via het Centrum voor Israëlstudies (CIS) zijn werk in Jeruzalem als nieuwe consulent voor het werk in Israël. Zijn opdracht is het om de contacten die door de vorige consulent zijn gelegd te hernieuwen. Daarmee wordt opnieuw invulling gegeven aan de taak van het deputaatschap: bezinning op de relatie van onze kerken ten opzichte van het Joodse volk.

Deputaten geven dit jaar ook een brochure uit onder de titel Voorgoed verbonden. Een visiedocument over de verhouding van de kerk tot het Joodse volk. Deputaten hopen hiermee het gesprek te kunnen aangaan over de blijvende betekenis van het Joodse volk in Gods heilsplan. Deputaten achten deze opzet geslaagd: ze zijn verheugd over de respons van diverse zijden op dit document.

Samen met het CIS wordt voor de Israëlzondag materiaal ontwikkeld. Via het blad 'Vrede over Israël' wordt over verschillende aspecten van de relatie met Israël gecommuniceerd richting de kerken.

Deputaten buitenlandse zending

Hoogtepunten

Hoogtepunt in het zendingswerk van onze kerken is in 2012 de 'Dedication' (inwijding) van het Nieuwe Testament in het Naro op zaterdag 10 november in D'kar, Botswana. Br. en zr. Hessel en Coby Visser hebben daaraan samen met hun Naro vertaalteam meer dan twintig jaar gewerkt. Deze broeder en zuster beginnen in 1991 met het aanleren van de taal in de nederzetting East-Hanahai midden tussen de Sanmensen in het Westen van Botswana. Daarna verhuizen zij naar D'kar en bouwen daar in overleg met de plaatselijke kerk een vertaalcentrum op. Naast het vertalen van de Bijbel – dat heeft prioriteit – worden ook allerlei andere taalprojecten ontwikkeld, o.a. voor het onderwijs. Dat Sanmensen in een supermarkt in de stad Ghanzi speciale aanbiedingen in hun eigen taal kunnen lezen is ook te danken aan het werk van het team! Maar de meest bijzondere aanbieding is het Evangelie dat op de 10e november in een feestelijke bijeenkomst in boekvorm aan de Sanmensen wordt gepresenteerd. Tegelijk komt ook een luisterapparaat beschikbaar waarop het complete Nieuwe Testament te horen is voor mensen die niet kunnen lezen of schrijven. Het vertaalteam richt zich nu onder leiding van br. Visser op het afronden van de vertaling van het Oude Testament. In concept ligt dat al klaar maar al het materiaal moet nog grondig gecontroleerd worden. Daarmee zijn nog enkele jaren gemeoid.

Traditioneel geklede Sanmensen nemen het geopende Nieuwe Testament in ontvangst.

In het voorjaar is er nog een hoogtepunt. Per 1 januari 2012 gaat zending ds. C.W. Buijs met emeritaat. Op zondag 26 februari neemt hij afscheid van zijn zendende kerk van Veenendaal-Bethel. Er volgt een feestelijke afscheidsavond voor de gemeente op zaterdag 2 maart waar ook de burgemeester van Veenendaal verschijnt. Hij deelt mee dat het de Koningin behaagd heeft om br. en zr. Buijs beiden te benoemen tot ridder in de orde van Oranje-Nassau. In zijn toespraak onderstreept de burgemeester dat het echtpaar zowel in KwaNdebele, Zuid-Afrika, als op Sulawesi, Indonesië,

De ridders Buijs op 2 maart in de Bethelkerk te Veenendaal

door de jaren heen meer dan het gewone heeft gedaan. In KwaNdebele zetten zij – naast hun eigenlijke zendingswerk en gesteund door gevers uit Nederland - drie tehuizen voor meervoudig gehandicapte kinderen op: Egodeni, KwaThando en Bakwethu. Deze projecten vervullen een voorbeeldfunctie voor heel Zuid-Afrika en zijn als zodanig ook door de overheid erkend. Op Sulawesi worden in samenwerking met de Mamasakerken en met financiële hulp uit ons land meer dan honderd kleuterschooltjes gesticht. Maar ook wordt het oude zendingsziekenhuis in Mamasa de laatste jaren compleet gerenoveerd. Op incidentele basis verrichten br. en zr. Buijs in 2012 in beide landen nog werkzaamheden voor zendingsdeputaten om de overdracht van 'hun' projecten goed te laten verlopen.

Diepte punt

Sinds de jaren '90 van de vorige eeuw wordt gesproken over het 'nieuwe' Zuid-Afrika. Dan wordt de apartheid afgeschaft en komt de macht in handen van de (zwarte) meerderheid van de bevolking. Vanzelfsprekend voelen ook de kerken zich gedrongen alle sporen van de rassenscheiding in hun land uit te wissen. Daartoe worden al snel initiatieven genomen, wat in 2009 ertoe leidt dat de van oorsprong blanke synode Potchefstroom en de van oorsprong zwarte synode Middellande en een klein deel van de zwarte synode Soutpansberg opgaan in de Algemene Synode van 'Die Gereformeerde Kerken in Suid-Afrika' (GKSA). Het grootste deel van de synode Soutpansberg, waartoe de Vendakerken in het noorden van Zuid-Afrika behoren maar ook de Gereformeerde Kerken in KwaNdebele, blijft om verschillende redenen buiten de in 2009 gevormde Algemene Synode. Sindsdien gevoerde gesprekken blijven helaas zonder resultaat. In januari 2012 spreekt de Algemene Synode uit de gesprekken met de synode Soutpansberg te beëindigen. Een besluit waarvan de gevolgen nog niet kunnen worden overzien.

Burundi

Het zendingswerk in Burundi krijgt in de aanloop naar de landelijke Kerkendag op Urk bijzondere aandacht. Er wordt een actie georganiseerd voor hulp bij de bouw van een landelijk kerkelijk centrum in dat land, in of bij de hoofdstad Bujumbura. Voor het geld dat opgebracht is is inmiddels in Bujumbura een stuk grond gekocht, waarop binnen afzienbare tijd de eerste bouwactiviteiten zullen worden ontplooid.

En verder ...

Op 7 juni overlijdt in zijn woonplaats Nieuwegein br. Pieter Hendrik van der Zaal in de leeftijd van 85 jaar. Hij stond bekend als de 'postzegelman' van de zending. Ondanks zijn chronische ziekte zet hij zich met zijn vrouw Ria jarenlang in om samen met een kring van vrijwilligers gebruikte en ongebruikte postzegels en kaarten in te zamelen en na bewerking aan de man te brengen. Het voorbeeld van deze broeder laat zien dat ook wie niets meer kan, nog heel veel kan doen in het Koninkrijk van God.

Br. Piet van der Zaal

Onze zusterkerken in Venda worden in november opgeschrikt door het plotselinge overlijden van dr. Dembe Phaswana, nog geen zestig jaar oud. Ds. Phaswana is gemeentepredikant, maar vervult daarnaast verschillende functies in het kerkelijke leven: als voorzitter of lid van commissies, als afgevaardigde naar de synode, als docent. Hij bezoekt ook ons land enkele malen.

Dr. Dembe Phaswana

Br. en zr. Van Eeken keren na een lang verblijf in Nederland terug naar Thailand. Daar pakken zij hun werk weer op. Helaas krijgt br. Jan van Eeken te maken met ziekte die hem voor enige tijd uitschakelt. Gelukkig treedt herstel op.

Zowel in Burundi als in Tajmyr (Siberië) wordt door theologen uit onze kerken meegewerkt aan studieconferenties voor predikanten, evangelisten en/of andere leidinggevenden in de plaatselijke kerken. In Burundi wordt parallel aan de studieconferentie voor het eerst ook een vrouwenconferentie georganiseerd – met vrouwelijke docenten uit Nederland.

Het onderwijswerk in Mozambique wordt ondersteund met een werkbezoek door zendingsdeputaten maar ook door de inzet van het Encontro('ontmoetings')team uit de kerk van Hoogeveen: een groep vrijwilligers die met allerlei deskundigheid die mensen van de onderwijsprojecten helpt.

In samenwerking met deputaten diaconaat zijn deputaten zending opnieuw betrokken bij uitzendingen van missionair-diaconale werkers.

Deputaten evangelisatie

Deputaten onderhouden ook dit jaar volgens hun opdracht de contacten met de zendingsgemeenten in Nederland. Daarnaast zijn deputaten betrokken bij een nieuw initiatief. Deputaten evangelisatie en de IZB hebben beiden als doel het ondersteunen van gemeenten in het vormgeven aan hun missionaire roeping, ook op internet. Zij hebben de handen ineengeslagen en na veel voorbereiding gaan in de lente van 2012 de twee eerste websites online: www.vragenovergeloven.nl en www.gelovenindekerk.nl. Twee andere websites zijn in voorbereiding: www.gelovenendoen.nl en www.gelooftengevoel.nl. De websites zijn direct gelinkt aan Facebook en Twitter. Twee webpastors coördineren het geheel en proberen zo veel mogelijk gemeenten en christenen te stimuleren om mee te doen. Zo zijn er inmiddels circa 20 vrijwilligers actief om vragen van bezoekers

per e-mail en Facebook te beantwoorden. Het project kan gemeenten de nodige ondersteuning bieden om concreet vorm te geven aan de roeping om missionair present te zijn op internet.

Deputaten radio- en televisiediensten

Het is een stormachtig jaar voor de publieke omroep. Dat betekent ook voor kleinere zend-gemachtigden dat subsidies verdwijnen en dat ze gedwongen zijn te fuseren met andere 2.42 omroepen. Voor de stichting Zendtijd voor Kerken (ZvK) betekent dit dat samen met de IKON gezocht wordt naar een grotere omroep waarbij de doelstelling zoveel mogelijk kan worden gerealiseerd. Als beoogd partner wordt lange tijd met de NCRV overlegd. Uiteindelijk wordt toch besloten om onderdak te zoeken en te vinden bij de Evangelische Omroep. Een lastige beslissing, omdat naar de toekomst toe er door publieke omroepen nauwelijks garanties te geven zijn.

Deputaten zijn dankbaar dat de verkondiging via radio en tv ook in 2012 doorgang kunnen vinden.

Er hebben tien uitzendingen plaatsgevonden: op 8 januari gaat ds. P. van Dolderen voor in een radiodienst vanuit de kerk van Almere. Op 22 januari leidt ds. H.K. Sok een radiodienst vanuit Opperdoes Op 5 februari volgt een radiodienst vanuit 's-Gravendeel, waarin ds. C.H. Legemaate voorgaat. Op 18 maart is de kerk van Emmen aan de beurt voor een radiodienst die wordt geleid door ds. G. Huisman. Op zondag 15 april klinkt het Evangelie vanuit de kerk van Maarssen. In deze radiodienst gaat ds. H.J. Vazquez voor. Op 3 juni gaat ds. J.W. Schoonderwoerd voor in een radiodienst vanuit Sliedrecht Eben-Haëzer. Op 19 augustus is ds. J. van der Wal de voorganger in een kerkdienst vanuit Baarn. Deze dienst wordt op 14 oktober nog een keer herhaald. Op 23 september wordt een radiodienst uitgezonden vanuit de kerk van Den Helder, waarin ds. H. Fahner voorgaat. De laatste radiodienst komt op zondag 16 december vanuit Zwijndrecht. Voorganger is ds. J. Breman.

Op de Eerste Pinksterdag is er een uitzending vanuit Aalten met de predikanten A. Hilbers en R. Bikker. Op 2 december volgt vanuit Botswana een uitzending met het echtpaar Hessel en Coby Visser.

Deputaten geestelijke verzorging van de varenden

Het schippers- en koopvaardijpastoraat vindt ook dit jaar goede voortgang en dat is voor deputaten reden tot dankbaarheid. Op dit terrein is ds. H. van der Ham samen met ouderling H. Romijn als schippersouderling actief. Door bezoeken aan boord wordt aandacht gegeven aan de varenden, hun leefwereld en hun specifieke situatie. Bij niet-christelijke schippers wordt zo mogelijk belangstelling gewekt voor het christelijk geloof.

Daarbij realiseren deputaten zich dat een aantal schippers het niet gemakkelijk heeft. Er is sprake van overcapaciteit en de tarieven zijn laag, zodat varen nauwelijks rendabel is. Er zijn

Interieur van de Hafenkirche te Mannheim

zorgen, omdat langetermijncontracten onder druk staan en ziek zijn van een schipper heeft grote gevolgen.

Het zeemanswerk loopt goed. Aan de Moerdijk is twee maal per week het zeemanshuis open.

Deputaten beleggen op 17 maart de schipperscontactdag. Broeder H. Bor, voormalig evangelist in Gent, spreekt over het thema: Schipper en geloof. In de kring van de deputaten wordt het verlies ervaren vanwege het heengaan van ds. N. Ribbers en van de net afgetreten ouderling br. Blokzijl die door verdrinking om het leven kwam.

Deputaten geestelijke verzorging van de militairen

Het jaar 2012 verloopt voor dit deputaatschap betrekkelijk rustig. Dat heeft er mee te maken dat steeds minder mannen en vrouwen uit onze of andere kerken onder de wapenen zijn en dat ook steeds meer militairen geen kerkelijke achtergrond hebben. Met de afbouw van de missie in Afghanistan neemt ook het aantal uitzendingen af. Onze kerken kennen nog twee actieve legerpredikanten die een volle weektaak aan de geestelijke verzorging van militairen hebben. Met deputaten van de NGK, GKv en HHK wordt enig contact onderhouden en samen proberen zij het noodzakelijke werk te doen. Deputaten melden dat br. Henk Haar, jarenlang een trouwe deputaat, hen door de dood overvallen is. Br. Haar heeft veel mogen bijdragen, in het bijzonder in het contact met burgers en militairen in het buitenland.

Deputaten kerkjeugd en onderwijs

Dit deputaatschap vervult een soort van loketfunctie. Er zijn personen en organisaties die contact zoeken met 'de CGK' in het kader van zaken op het terrein van kerkjeugd of onderwijs. Soms kan volstaan worden met het geven van een antwoord op een bepaalde vraag. In andere situaties is het deputaatschap (of een afvaardiging) gesprekspartner. Zo is er bijvoorbeeld jaarlijks een gesprek met het landelijk bestuur van de studentenvereniging CSFR. Er is in 2012 voor het eerst een bijeenkomst waarin afgevaardigden van verschillende kerken een ontmoeting hebben met een delegatie van Reformatorische scholen voor het Voortgezet Onderwijs. Er wordt doorgesproken over ontwikkelingen binnen de scholen en over de manier waarop kerken bij scholen betrokken kunnen zijn.

Er zijn op dit moment geen predikanten die naar art. 6 K.O. werkzaam zijn in het onderwijs. Wel is er rondom dit punt informatie gedeeld met belanghebbenden.

Kerntaak van het deputaatschap blijft het onderhouden van het contact met de CGJO en het LCJ. Er is regelmatig overleg met (afgevaardigden van de) besturen en werkers. Deputaten waarderen de gezamenlijke bijdrage aan de landelijke Kerkendag.

Deputaten pastoraat in de gezondheidszorg

Deputaten organiseren op 14 april een toerustingsdag in de Fonteinkerk te Bunschoten over het thema 'Geweld in relaties en workshops voor werkers in gezondheidszorg of pastoraat' Maar helaas is de animo bij de doelgroep te gering om deze te laten doorgaan.

Dovenpastoraat

Binnen het Interkerkelijk Dovenpastoraat (IDP) verandert het nodige. Bezuinigingen bij de PKN leiden ertoe dat er vanuit deze kerken nog slechts een predikant en een agogisch werker beiden voor 50% met het oog op het dovenwerk werkzaam zijn. De verzekering is er wel dat het pastoraat aan alle doven gewaarborgd blijft.

Onze deputaten zien de noodzaak in om zich te blijven inzetten voor doven binnen het IDP. Dat betekent o.a. dat het werktein van de dovenpastor, ds. A. Dingemanse met Noord-Gelderland wordt uitgebreid. Vanuit de NGK is een parttime dovenpastor benoemd in de persoon van pastoraal werker, mw. P.A. de Jong-van der Zwaard uit Enschede, speciaal voor het pastoraat aan jongere doven in heel Nederland.

Deputaten hebben ook een inventarisatie gehouden om beter zicht te krijgen op het aantal

doven en zeer ernstig slechthorenden. Er is een gebarencursus gegeven aan enkele predikanten en studenten, om ook meer predikanten en pastoraal werkenden in onze kerken te betrekken bij het dovenpastoraat.

Op de website van deputaten (www.gezondheidszorg.cgk.nl) is uitgebreide informatie toegevoegd over slechthorendheid en doofheid.

Andere activiteiten

Onder de werkzaamheden van Deputaten valt ook de begeleiding van de werkgroep Recreatie Lichamelijk Gehandicapten (RLG). Ook in 2012 vinden er mooie vakanties plaats voor mensen met een beperking. Voor verschillende groepen worden er vakantieperiodes georganiseerd. Te denken valt aan de bootreis met de 'Prins Willem Alexander' eind april begin mei, een schip dat volledig is ingericht voor het verplegen van mensen met een lichamelijke beperking. Verder valt te noemen de vakantieperiode voor jongvolwassenen in groepsaccommodatie De Leilinde (dichtbij Dongen) en de vakantieperiode in oktober in het F.D. Roosevelthuis in Doorn. Veel vrijwilligers geven hun vrije dagen op voor dit bijzonder dankbare werk. Verpleegkundigen, helpenden, koks, mensen voor de huishouding, een arts en een predikant zorgen voor een onvergetelijke vakantieperiode.

Alle diaconieën worden jaarlijks op de hoogte gebracht van deze activiteiten en worden verzocht leden die ervoor in aanmerking komen te informeren over deze unieke kans op vakantie te gaan.

Deputaten diaconaat

Hoe zijn we kerk midden in deze wereld en toch niet van de wereld? De manier van leven, de wijze waarop de kerk overkomt op de omgeving heeft alles met het diaconaat te maken. Deputaten ondersteunen daarom diakenen en diaconaal geïnteresseerden allereerst met het oog op de diaconale inzet in de gemeente en in de samenleving. Kerntaak van de diaken is het toerusten van de gemeente tot dit werk in gemeente en samenleving. Een goed middel om deze kerntaak vorm te geven is het diaconale huisbezoek. Deputaten hebben in het afgelopen jaar tijdens toerustingssavonden dan ook geregeld aandacht geschonken aan dit onderwerp. Daarnaast is het diaconaal bureau telefonisch bereikbaar voor diakenen en voor gemeentelieden voor adviezen op diaconaal gebied.

Diaconaal bezig zijn uit zich in hulp en zorg aan de naaste in nood. Dat geldt in Nederland, maar ook in andere landen waar we door allerlei contacten de naaste treffen die in – ongeacht welke – nood is. Het liefst willen deputaten daar dan de lokale kerken bij inschakelen: oog hebben voor de naaste in nood is immers ook voor lokale christenen een 'must'. Helaas wil dat niet altijd, maar de projecten die deputaten adopteren zijn bijna alle verbonden aan lokale kerken in de betrokken landen. Uit de Projectenlijst die deputaten ook in 2012 uitgeven, blijkt dat ook.

Noodhulp

Een belangrijk aspect van het werk van deputaten is onze kerken te attenderen op die gebieden in de wereld waar acute nood heerst: door natuurgeweld of door menselijk toedoen. Ook in het afgelopen jaar verzoeken deputaten de kerken enkele keren dringend om te collecteren voor dergelijke noodtoestanden: voor Haïti (de orkaan Sandy), voor Zuid-Soedan (droogte en oorlogsgeweld), voor Mozambique (cycloon Funso) en voor Indonesië (overstroming Batanguru). Telkens weer blijkt dat onze kerken ruimhartig geven voor deze noden in de wereld.

Duurzaamheid en gerechtigheid

De landelijke diakenendag vindt op 28 januari plaats met als thema 'Eerlijk is eerlijk'. Op die dag wordt de onlosmakelijke band onderstreept die er bestaat tussen gerechtigheid en duurzaamheid. Een citaat van prof. Hofman op die dag: 'We hebben ons een dilemma laten opdringen: of oog voor persoonlijk heil of oog voor de schepping en grotere verbanden. Zo is het Bijbels gezien niet. We moeten oog hebben voor beide.'

Op de hulpverleningszondag (5 februari) geven onze kerken opnieuw aandacht

aan hulpverlening wereldwijd. Het thema is hetzelfde als voor de diakenendag: 'Eerlijk is eerlijk'. De opbrengst van de daaraan gekoppelde collecten voor hulpverleningsprojecten in het buitenland geeft reden tot dankbaarheid.

Het thema 'duurzaamheid en gerechtigheid' wordt ook nadrukkelijk onder de aandacht gebracht tijdens de inspiratiedagen Faire Naaste. Dit gezamenlijke initiatief van de diaconale bureaus van CGK, GKv en NGK zal in 2013 op diverse wijzen een vervolg krijgen.

Publicaties

Er verschijnt een aantal themanummers van Diacon, waarin o.a. aandacht wordt geschonken aan een aantal van de hierboven genoemde onderwerpen: 'Gerechtigheid in veelvoud', 'Diaconaat en getuigenis' en 'Eerlijk is eerlijk'. Deze publicaties zijn op de website van deputaten na te lezen.

Daarnaast verschijnen in 2012 regelmatig nieuwsbrieven met informatie over diaconale onderwerpen. Ook in het blad Doorgeven worden artikelen gepubliceerd over het diaconaat dat onze kerken ondersteunen in binnen- en buitenland.

De Wekker

Het is voor de redactieleden van De Wekker het derde jaar waarin zij de vernieuwde missie gestalte geven. Daarin is te lezen dat het de opdracht is om de leden van onze kerken toe te rusten tot de dienst van God vanuit een hartelijke verbondenheid aan de Schrift en het gereformeerd belijden, mede met het oog op de vragen die spelen binnen de kerken en onze samenleving.. Vier interessante themanummers zien dit jaar het licht, o.a. over de thema's 'Eenheid met gereformeerde belijders', 'Geloven in Europa', 'Jong en kerk(s)', en 'Leven in het licht van de toekomst'. Het is ook op verzoek van enige lezers dat weer meer aandacht zal worden gegeven aan de verslagen van kerkelijke vergaderingen.

Deputaten jaarboek

Deputaten jaarboek zetten zich ook in 2012 in om samen met de heer Boertien van uitgeverij Buijten & Schipperheijn weer een mooi en handzaam Jaarboek te produceren. Het is het jaar waarin een vergaande digitalisering van de gegevens wordt doorgevoerd en het aanleveren van gegevens door de scribae en secretarissen wordt vergemakkelijkt. Besprekingen met het Dienstenbureau en de uitgeverij leiden ertoe, dat de bestanden van het jaarboek en van het Dienstenbureau aan elkaar gekoppeld worden. Wijzigingen die nu in de webapplicatie van het jaarboek worden aangebracht betekenen tegelijk een wijziging in de gegevens van het Dienstenbureau. Hetzelfde geldt voor wijzigingen in de gegevens van het Dienstenbureau.

Deputaten kerkorde en kerkrecht

Deputaten kerkorde en kerkrecht geven in diverse situaties kerkrechtelijk advies. Daarnaast bezinnen ze zich in 2012 ook op een integrale regeling voor de appelprocedure en de eventuele afvaardiging van niet-christelijk-gereformeerde ambtsdragers uit samenwerkingsgemeenten naar de meerdere vergaderingen. Uit vragen van de kerken blijkt dat ontwikkelingen in het kerkelijk leven niet stil staan. Te denken valt aan vragen over het nauwer samenleven met andere kerken en vragen over het missionaire karakter van de gemeente. Bezinning op onderdelen van bijlage 8 K.O. en ook op de ambtelijke structuur van zendingsgemeenten blijft daarom van belang. Ook hebben deputaten zich verschillende keren bezig gehouden met vragen over art. 3 K.O., over het voorgaan van broeders die daartoe bekwaam geacht worden.

Deputaten eenheid gereformeerde belijders in Nederland

Deze deputaten beogen wegen te vinden die kunnen leiden tot de eenheid van de kerken van gereformeerde belijdenis in Nederland. Hun taak is het om door middel van contact en overleg alles te doen wat bevorderlijk is voor het proces van onderlinge herkenning en samenwerking. Er vinden dan ook verschillende ontmoetingen plaats met de commissies van de NGK en de HHK en het deputaatschap van de GKv. Daarnaast wordt ook het gesprek vervolgd met het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond in de PKN. Deputaten bestuderen ook de inhoud van het beleidsplan voor de komende jaren van de Raad van Kerken in Nederland. In het komende jaar zal ook een ontmoeting met de Gereformeerde Gemeenten plaatsvinden.

Deputaten melden dat vrijdag 2 maart de synode van de Hersteld Hervormde kerk heeft besloten dat predikanten van de CGK kunnen worden uitgenodigd in de dienst van Woord en sacrament, zoals dat ook omgekeerd mogelijk is. Ook kunnen er plaatselijk bepaalde vormen van samenwerking worden aangegaan. De generale synode van 2010 heeft bijlage 8 gewijzigd, zodat predikanten uit andere kerken kunnen worden uitgenodigd mits het om wederzijdsheid gaat. Dat is nu met de HHK en eerder ook al met de GKv het geval.

Gesprek over de prediking

Leden van het deputaatschap doen veel ervaring op in het spreken over de prediking. Meer dan eens wordt door gesprekspartners samen uitgesproken dat veel van elkaar wordt geleerd. Het is duidelijk vruchtbaar om met elkaar over de prediking te spreken. Met het deputaatschap van de GKv is overlegd om – zo mogelijk nog in 2013 – een conferentie voor ambtsdragers over dit onderwerp te beleggen.

COGG

Deputaten zijn vertegenwoordigd in het COGG. Dat heeft al een lange geschiedenis. Op 12 september 1963 ontstaat het Contactorgaan Gereformeerde Gezindte met vijf kerken of groeperingen door officiële afvaardiging of op persoonlijke titel. In de volgende jaren zijn de Gereformeerde kerken in Nederland, de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt), de Gereformeerde Bond in de Nederlandse Hervormde Kerk en de Gereformeerde Gemeenten en onze kerken erbij betrokken. Het doel luidt: 'het bevorderen dat de deelnemende kerken of groeperingen met elkaar contact oefenen, opdat ze elkaar beter leren verstaan, elkaar aanspreken op de basis van Gods Woord en de drie formuleren van eenheid en op deze wijze dichter tot elkaar komen.'

Momenteel komen de deelnemers uit de Nederlands Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt), de voortgezette Gereformeerde Kerk, onze kerken en vanuit de PKN: de Confessionele Vereniging, het Confessioneel Beraad en de Gereformeerde Bond. Op persoonlijke titel doen twee personen mee die tot de Gereformeerde Gemeenten behoren.

In 2012 houdt het COGG op 19 april zijn jaarlijkse conferentie in De Aker te Putten. Het thema is belangwekkend genoeg: 'Vinden... en gevonden worden. Antwoord in de leegte'. Prof.dr. M.J. de Vries spreekt over het contact met zoekers. De co-referaten worden verzorgd door ds. P.L.D. Visser en R.J. Koster. In dit en in het komende jaar wil men zich bezinnen op de vraag naar de meerwaarde van het COGG.

Deputaten correspondentie met de buitenlandse kerken

In 2012 hebben deputaten buitenlandse kerken met vreugde onze kerken over de grenzen heen vertegenwoordigd. Bezoeken zijn gebracht aan zusterkerken in Zuid-Afrika, Zuid-Korea, Brazilië, Canada/USA, Frankrijk, Schotland en Roemenië. Tijdens deze bezoeken spreken deputaten de synodevergadering toe, gaan zij voor in kerkdiensten, en leggen anderszins contacten. In 2012 vinden ook verkennende gesprekken plaats met de Heritage Reformed Congregations (USA) en de Evangelical Presbyterian Churches of England and Wales.

Het bestaande netwerk van corresponderende kerken is doorgelicht, en er is afgesproken met welke frequentie de zusterkerken bezocht zullen worden. Het is het beleid van deputaten om de intercontinentale kerkelijke contacten (bijv. Zuid-Afrika, Australië, Brazilië) slechts bij uitzondering uit te breiden, en vooral in te zetten op het vormen van een netwerk van gereformeerde kerken in Europa via de European Conference of Reformed Churches (ECRC). In 2012 wordt de ECRC gehouden in Kiev, een opbouwende en bemoedigende samenkomst met een groot aantal bezoekers van over heel Europa.

Afstemming en samenwerking met deputaten betrekkingen buitenlandse kerken van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) vindt om het jaar plaats, zo ook in september 2012. Met name bij problemen die zusterkerken bezighouden, bijv. spanningen tussen Schotse kerken, is onderlinge samenwerking noodzakelijk en vruchtbaar.

Deputaten vertegenwoordiging van de kerken

Deze deputaten zijn actief bij zaken die niet op het gebied van een bestaand deputaatschap liggen. Een van de gebeurtenissen waarbij deputaten dit jaar betrokken zijn heeft betrekking op ons Koninklijk Huis. Ds. P.D.J. Buijs is opnieuw aanwezig op de nieuwjaarsreceptie van H.M. de Koningin.

Deputaatschap eredienst

Deputaten eredienst werken aan twee zaken. In de zomer verschijnt de publicatie Stijlvol samenkomen. Het betreft een studie naar de invloed van de cultuur op de liturgie in de vorm van een handreiking aan de kerken.

Daarnaast werken deputaten verder aan een aantal nieuwe liturgische formulieren met het oog op de synode van 2013.

Deputaten kerkelijke archieven

De deputaten kerkelijke archieven zijn naarstig op zoek naar een archivaris in verband met het vertrek van de huidige archivarissen, die beiden veel werk verrichten. Ze hopen de synode een nieuwe archivaris te kunnen voorstellen. Deputaten hebben opnieuw een serie toerustingsavonden belegd voor de beheerders van kerkelijke archieven. Bij deze toerusting komen vragen aan de orde naar aanleiding van o.a. de digitale archivering, de toegankelijkheid, de brandveiligheid en culturele zaken van waarde.

Het documentatiecentrum laat een brochure met dertig hoogtepunten uit de geschiedenis van onze kerken verschijnen.

Deputaten digitalisering

Deputaten digitalisering bereiden een voorstel voor hoe de komende synode meer gebruik kan maken van digitale hulpmiddelen.

BONDEN

Mannenverenigingen

De mannenbond is geen grote bond binnen ons kerkverband. Het bestuur is echter dankbaar dat onder Gods zegen het werk doorgaat en dat ook jongere broeders zich aansluiten bij de plaatselijke verenigingen.

Op 6 oktober houdt de mannenbond zijn bondsdag. De locatie is opnieuw het kerkgebouw van Ede waar ds. R. Kok een referaat houdt over het thema 'En toch bidden'.

Daarnaast belegt de bond ook regionale themadagen samen met de Bond van Ned. Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag. Deze themadagen zijn gehouden o.a. in 't Harde, Papendrecht, Tholen, Veenendaal en Woerden. Het bestuur meldt goede contacten met andere bonden, o.a. met de pas opgerichte Hersteld Hervormde Mannenbond. Het is bij de mannenbonden gebruik om elkaars bondsdagen te bezoeken.

Vrouwenverenigingen

In februari worden in Culemborg, Zierikzee en Drogeham bezinningsdagen gehouden rond het thema 'Het Onze Vader'. Het thema wordt ingeleid door ds. A.K. Wallet uit Schoonrewoerd, waarna het thema wordt uitgewerkt in diverse workshops. Op donderdag 26 april organiseert de bond van Christelijke Gereformeerde Vrouwenverenigingen zijn 64e bondsdag. Deze wordt in de Pniëlkerk te Veenendaal gehouden. Het thema van deze dag is: 'Met verwachting leven in de eintijd'. Ds. A. Hakvoort en ds. J.W. Schoonderwoerd houden hierover een referaat. In de middagbijeenkomst presenteert dhr. J. Kooistra zijn schilderijen over de schepping: 'Het scheppingsproject...een cadeau aan God.'

CGJO

Aan het begin van het jaar heeft de CGJO aan alle gemeente het visiestuk toegestuurd dat de titel draagt 'Betrouwbare Bouwpartner', dat een vervolg is op het visiestuk 'Transparant Participant'. In het vernieuwde visiestuk is vooral aandacht voor de kinderen en jongeren zelf. Het beoogt plaatselijke leiders te ondersteunen naast alle mensen die rondom het kind staan in de gemeente en het gezin.

Als relatief kleine organisatie (1,8 fte) is er ook veel aandacht voor een goed en betrouwbaar netwerk. Zowel het netwerk van vrijwilligers die ondersteunend zijn aan de jeugdwerkers als het netwerk van organisaties waar we als CGJO in participeren. Men is dankbaar dat ondanks verschillen samen met collega-organisaties gebouwd kan worden aan waardevol kinder- en jeugdwerk in onze kerken.

Dankbaarheid is er ook voor de samenwerking met ArkMedia, waardoor een nieuwe catechesemethode voor kinderen in groep 7 en 8 van de basisschool is verschenen. Mede dankzij een projectsubsidie van het deputaatschap kerkjeugd en onderwijs. Alle gemeenten hebben een exemplaar ontvangen. Inmiddels is het eerste deel al toe aan een tweede druk. Dat onderstreept nog eens het belang van een goede basiscatechese voor kinderen.

Contacten

De verschillende contactavonden voor en met jeugdouders blijken waardevol, evenals de contacten met de jeugdwerkers die plaatselijk in onze kerken aan het werk zijn. Ze dragen grote verantwoordelijkheid en de CGJO wil hen blijven ondersteunen in het organiseren van jeugdwerk in de plaatselijke kerken. Goede contacten ontstaan er ook op de eerste Kerkendag van onze kerken. Samen met de collega's van het LCJ en het deputaatschap kerkjeugd en onderwijs wordt een goed en afwisselend programma georganiseerd, waar veel jongeren op een positieve manier op terugkijken.

Samen met Bijbelschool De Wittenberg wordt gewerkt aan de opleiding tot jeugdwerker.

De reis naar Parijs

Jeugdappèl

Bijbelstudieconferentie

Daarnaast wordt ook energie gestoken in een beweging binnen onze kerken met de naam Refolution. Een beweging die jongeren wil uitdagen, toerusten en begeleiden en aan de slag wil met talenten en gaven van jongeren. Enkele voorbeelden in 2012 zijn een spetterende nieuwjaarsduik, een sportief voetbal- en volleybaltoernooi, schitterende kampweekenden. Verder een goede week in Parijs en open missionaire activiteiten in een paar grote steden. Daarbij spelen vrijwilligers en het kernteam van Refolution een grote rol.

Huwelijksconferentie

LCJ

Het jaar 2012 staat voor het LCJ in het kader van veranderingen. Het personeelsbestand telt nu negen personen. Verder zijn veel vrijwilligers actief. Het LCJ blijft een vrijwilligersorganisatie en heeft deze vrijwilligers nodig om draaiende te blijven en alle activiteiten te faciliteren. Thema voor het jaar 2012 is het vraagstuk 'Geloofwaardig opvoeden'. Er zijn veel lezingen gehouden, waarbij men samen met de vier doelgroepen – jongeren, ouders, leidinggevend en ambtsdragers – in gesprek gaat over sociale media en film. Ook volgen in het kader van geloofwaardig opvoeden gesprekken met ouders onder het thema 'We praten veilig of we praten niet' over seksualiteit. Daarnaast vinden verschillende conferenties plaats. Te noemen valt de Huwelijksconferentie, Belijdenisconferentie en Bijbelstudie-conferentie, het Jeugdappèl en de Kinderappèls.

Op 13 september wordt in Bunschoten besloten dat de LCJ per 1 januari 2013 geen vereniging meer is, maar een stichting met een Raad van Toezicht en een Raad van bestuur. Op deze wijze is o.a. ook de vertegenwoordiging van de -16 verenigingen en -12 clubs en zondagsscholen beter geregeld.

Zangverenigingen

Momenteel zijn 80 koren bij de bond aangesloten met ongeveer 3000 leden. Op de jaarlijkse algemene ledenvergadering op zaterdag 31 maart in Bunschoten zijn daarvan 17 koren vertegenwoordigd. Op zaterdag 6 oktober wordt op Urk de jaarlijkse bondsdag gehouden. Dat is dit jaar in het kader van een jubileum: de bond gedenkt zijn 60-jarig bestaan. Aan deze dag werken verschillende koren mee: het koor 'Soli Deo Gloria' te Bunschoten, het 'Sionskoor' te Damwoude, het koor 'Zingt voor Hem' te Ommen, het koor 'De Lofstem' te Rouveen en het koor 'Cantate Deo' te Urk. Als solist treedt de heer J. Loosman op. Verscheidene koren vieren zelf ook een jubileum: 'Dominica' te Berkel en Rodenrijs 20 jaar, 'De Lofzang' te 's-Gravenzande 40 jaar, 'Wijdt Hem uw lied' te Nieuw Vennep 60 jaar en 'Jubilate Deo' te Opperdoes 40 jaar.

ALGEMENE VERENIGINGEN

Predikanten

De jaarlijkse predikantenconferentie vindt op 29 en 30 mei in het gebouw van de YMCA in De Glind plaats. Het thema is Israël. Dr. M.C. Mulder gaat in op de uitleg van Romeinen 10, o.a. over de betekenis van het samen met Israël luisteren naar de Schriften. In een workshop met deputaten kerk en Israël wordt dit luisteren nader uitgewerkt. Op de tweede dag gaat dr. T.E. van Spanje kritisch in op een trend binnen het huidige Nieuw-Testamentisch onderzoek: de zgn New Perspective on Paul. Voor de aanwezigen zijn het waardevolle dagen.

Predikantsvrouwen

De Predikantsvrouwenvereniging organiseert op 20 september een contactdag in Nunspeet met o.a. Anne Westerduin over 'De kwetsbare kracht van de pastorie'. De vereniging bestaat al 65 jaar.

Contact emeriti en predikantsweduwen

Op 18 april komen de emeritipredikanten en predikantsweduwen bijeen in de Fonteinkerk in Bunschoten. Voor deze bijeenkomst is mw. Els van Dijk, directeur van de Evangelische Hogeschool in Amersfoort, uitgenodigd. Voor de 50 aanwezigen houdt zij een boeiend betoeg over de positie van de jongeren in onze tijd en de wijze waarop je hen kunt benaderen. Dr. D. Visser wordt de nieuwe voorzitter van het Contact.

Regionale Christelijke Gereformeerde Studiekringen

Op 3 november wordt in de Bethelkerk te Veenendaal de laatste conferentie gehouden. Op de ledenvergadering wordt met algemene stemmen besloten om per 1 januari 2013 de RCGS op te heffen. Het beperkt batig saldo zal naar het Reformatorisch-Theologisch Predigerseminar te Hannover, Duitsland, gaan. Het archief zal worden beheerd als semi-kerkelijk archief door de generale synode van onze kerken. Deze conferentie staat in het teken van bezinning op de positie van onze kerken. Dr. B. Wallet houdt een inleiding over: 'Christelijke Gereformeerde Kerken sinds 1945 – isolement of emancipatie?' Dr. H. Alblas houdt een causerie over de geschiedenis van de vereniging.

COMITÉ'S, COMMISSIES EN WERKGROEPEN

Landelijk Comité ter voorbereiding van ouderlingen- en diakenconferenties

Op 31 maart organiseert het Comité in Nijkerk een voorjaarsconferentie met als thema 'Ik geloof een heilige, algemene, christelijke kerk- de waarde(vermindering) van het CGK-kerkverband.' De inleider is dr. M.J. Kater. Wanneer een samenleving te maken krijgt met individualisering, informalisering, informatisering, internationalisering en intensivering, welke invloed hebben deze op een kerkverband en de beleving daarvan? Dr. Kater legt er de

nadruk op dat het kerkverband alleen waarde houdt door de plaats die Christus er heeft. De kerk mag een plek zijn om te oefenen in het beleven van de katholiciteit van de kerk. Het is een boeiende dag met ruimte voor gesprek en ontmoeting.

Vormingscursus

Dit seizoen geven 293 deelnemers zich op voor de landelijke vormingscursus. Op drie locaties, Apeldoorn, Drachten en Sliedrecht worden de cursisten negen zaterdagen verwacht. In Goes worden de thema's van de cursus in zes zaterdagen behandeld. De volgende onderwerpen komen aan de orde:

De volgende onderwerpen worden gegeven: 'Occultisme' met dr. J.W. van Pelt (Bevrijdingspastoraat), drs. J.J. Bakker (Occultisme en opvoeding) en de heer R. van der Ven (Alternatieve geneeswijzen). Het thema 'God en het lijden' wordt ingeleid door ds. J. Van Amstel.

Drs. R. van de Kamp geeft een inleiding op de 1e brief aan de Korinthiërs onder het thema 'Al in volle heerlijkheid?' Dr. A. Versluis spreekt over 'De wetten van het Oude Testament en de betekenis daarvan voor ons vandaag'. Drs. R.W.J. Soeters gaat in op de achtergronden van 'De orthodoxe kerken van het oosten'. Drs I.D. Haarsma bespreekt het thema 'Atheïsme en Agnosticisme'.

Predikantenstudiekring Calvijn

De Calvijnskring komt in 2012 drie keer bijeen. Men ziet terug op een goed jaar. Op 25 januari vindt een lezing van drs. C. Blenk plaats over 'Actuele prediking'. Op 5 juni spreekt mw. A. Hoek-van Kooten voor de leden en hun echtgenotes over het thema 'Als pastoriekinderen andere wegen gaan'. Op 1 november spreekt dr. J.W. van Pelt over 'Voorbeeldfiguren gevraagd – de catechese na de verzuiling'. De Calvijnskring telt momenteel 54 leden.

Bezinningskring

De bezinningskring in de classis Leeuwarden belegt dit jaar drie bijeenkomsten in de Sionskerk te Damwoude. Op 20 januari spreekt dr. M.J. Kater over 'De Geest in het leven van Christus. De Geest en het leven van Christus'. Op 20 april behandelt ds. P. den Butter het onderwerp over 'Rechtvaardiging door het geloof'. En op 12 oktober spreekt ds. A.J.T. Ruis over het thema: 'Vierderlei geloof'.

STICHTINGEN EN OVERIGE ORGANISATIES

De Levensbron

De Stichting Uit de Levensbron houdt zich bezig met het uitgeven van preken vanuit de CGK die in leesdiensten kunnen worden gelezen. Dat gebeurt al vele jaren: door de huidige stichting al sinds 1985 en daarvoor door de toenmalige uitgever sinds 1927/28. Spraakmakend zijn de activiteiten niet, maar over de hele linie werken predikanten uit ons kerkverband mee om de uitgaven te kunnen laten verschijnen. Alle reden tot dankbaarheid voor de redactie.

Dienstverlening Jongeren Wereldwijd

In 2012 komt opnieuw een aantal groepen jongeren uit onze kerken in contact met christenen in andere delen van de wereld waar onze kerken een band mee hebben. Onder directe verantwoording van DJW gaan dit jaar vier groepen op reis. Twee gaan er naar Frankrijk en twee naar Zuid-Afrika (Venda).

Frankrijk (voorjaar)

Een groep van acht personen vertrekt tijdens de meivakantie om tien dagen te werken in Centre Carrefour Béthanie (Bagard) in Zuid-Frankrijk. Het is bijzonder te zien hoe door de jaren heen de verbondenheid met de mensen rondom dit centrum gegroeid is. De trouw van een aantal vaste deelnemers die zorgen voor stabiliteit is erg waardevol en tegelijk is het ook goed dat er ieder jaar weer nieuwe mensen mee gaan. Dat geeft verbreding en verfrissing en nieuwe naamsbekendheid aan Béthanie. Mooi te zien hoe ogen en harten geopend worden voor de Franse setting. Béthanie blijft een plek van ontmoeting tussen mensen onderling en tussen mensen en God. Dat is prachtig en niet in woorden te vangen! Met veel vreugde is de groep veilig teruggekeerd in Nederland. Deze reis kan worden gerealiseerd dankzij de medewerking van de SSGKF (Stichting Steun Gereformeerde Kerken in Frankrijk)

Frankrijk (zomer)

Een bijzonder goede reis is ook de zomerreis naar Frankrijk. Tijdens deze vakantie zijn vijftien Franse en negen Nederlandse jongeren onder leiding van vijf Franse en vier Nederlandse stafleden bezig om samen een aantal concerten voor te bereiden. Ze geven uiteindelijk drie concerten: in Mons met een volle zaal (50), een concert in Anduze met 350 vaste en ongeveer 100 bezoekers die in en uit lopen en een concert in Nîmes met 250 om 70 bezoekers. De vakantie is een unieke investering, waarbij op veel verschillende vlakken met elkaar samengewerkt wordt. Jongeren leren van elkaar door geloofsuitwisseling, door het omgaan met culturele verschillen en op pastoraal gebied. Ze leren om verder te kijken dan hun eigen cultuur! Deze reis is in samenwerking met de HGJB voorbereid.

Zuid-Afrika (Venda)

Er reizen dit jaar twee groepen naar verschillende gemeentes naar Venda. Een groep van acht jongeren uit de gemeente van Lelystad en een groep van zeven mensen uit de gemeente Leeuwarden. De jongelui verrichten behoorlijk zwaar werk, maar hun verslag in de vorm van een videofilmje laat nog veel meer zien. Het niet alleen samen met de mensen van de plaatselijke gemeente een fundering graven, beton storten en metselen, maar ook samen Bijbelstudie doen en in de kerk zitten maakt op hen veel indruk. Ze hebben het goed gehad bij onze zusterkerken in Venda, schrijven ze. Ze voelen zich met hen één grote familie ondanks grote cultuurverschillen. De zusterkerken in Venda genieten op hun beurt van de aanwezigheid van deze jongeren.

Stichting sociale belangen

De Stichting ter behartiging van sociale belangen van christelijke gereformeerde predikanten e.a heeft getracht om een themadag te organiseren over de preventie van burnout bij predikanten, maar deze kon helaas niet doorgaan.

Stichting Steun Gereformeerde Kerken in Frankrijk

De Franse Eglises Réformées Evangéliques Indépendantes, waar wij als kerken contact mee onderhouden, proberen getuige te zijn van Gods liefde in de maatschappij waarin zij leven.

De stichting is erop gericht om steun te bieden aan diverse projecten in Frankrijk, van kerkbouw tot evangelisatieconcerten, van het uitgeven van een landelijk kerkblad tot ondersteuning van kerkelijk jeugdwerk. In 2012 vroegen de Franse kerken om steun voor:

- materiaal voor de groeiende gemeente in Saint Girons, in het zuidwesten van Frankrijk met tal van evangelisatieactiviteiten;
- de permanente educatie voor predikanten van de UNEPREF: gedurende de komende vijf jaar;
- materiaal voor de evangelisatieacties in Saint Hippolyte du Fort in de Cevennen;
- het jongerenwerk in Montpellier, langs de kust van de Middellandse Zee, waar een kleine kerkplant aan het groeien is;
- de jonge kerk in Bordeaux die een nieuw kerkgebouw heeft gekocht;
- het laten drukken van brochures van de UNEPREF over diverse onderwerpen die verspreid worden in de gemeenten;
- de bekostiging van nieuw catechesemateriaal in de UNEPREF;
- steun in de vorm van een bijdrage in de transport- en materiaalkosten voor de Jongerenreis mei naar het vakantiecentrum Béthanie in de Cevennen;
- een bijdrage voor het jongerenkamp van Franse en Nederlandse jongeren samen.

Gereformeerd Appèl

Het Gereformeerd Appèl organiseert zaterdag 1 september de jaarlijkse landelijke gebeds-bijeenkomst. Dr. M. Kater spreekt over 'de noodzaak van aanhoudend gebed'.

Verder werken aan deze bijeenkomst ds. A. de Jager uit Enschede en ds. G. Nederveen uit Alkmaar mee.

JUBILEA

Zoals gebruikelijk wordt het jaaroverzicht besloten met het noemen van de predikanten die een bijzonder aantal jaren in de ambtelijke dienst werkzaam mogen zijn. Met ere noemen we de namen van de brs. M. Vlietstra, die in 2012 60 jaar predikant mag zijn, en G. Leendertse die dan zijn 50-jarig jubileum mag vieren. Een drietal predikanten staat 40 jaar in het ambt en een viertal 25 jaar. Aan hun leven en werken geven we uitgebreider aandacht.

De eerste jubilaris is **ds. Willem van Benthem**. Op 26 maart 1972 wordt hij predikant in de Gereformeerde Kerk (syn.) te Nieuwlande. Daar gaat een bijzondere weg aan vooraf. Tot zijn 22e levensjaar is hij 'overtuigd atheïst.' Door het lezen van de Bijbel komt hij echter tot verandering en wordt het hem langzamerhand duidelijk dat hij predikant moet worden. Hij gaat studeren aan de V.U. in Amsterdam, waar hij verontrust kennis neemt van de leerstellingen van o.a. H.M. Kuitert en Tj. Baarda. In zijn studententijd maakt hij ook kennis met de christelijke gereformeerde kerk aan de Stadionweg in Amsterdam, waar ds. L. Floor sr. nogal eens voorgaat. Na vijf jaren predikant te zijn geweest in Nieuwlande neemt hij het beroep aan van Genemuïden, waar hij op 23 januari 1977 bevestigd wordt en intrede doet. Door de spanningen in de Gereformeerde Kerken breekt hij samen met een deel van

zijn gemeente met het kerkverband van de Gereformeerde Kerken en sluit hij zich in 1981 aan bij onze kerken. In 1993 gaat hij met vervoegd emeritaat.

Ds. van Benthem voelt zich geestelijk thuis bij 'Bewaar het Pand'. Maar als hij niet hoeft voor te gaan, gaat hij ook wel naar de Hersteld Hervormde Gemeente ter plaatse of naar de

Gereformeerde Gemeente.

Als hij terugkijkt op de 40 jaren dat hij in het ambt mocht staan merkt hij op, dat 'het mij een groot wonder van genade is, dat de HEERE een onnutte dienstknecht, zoals ik, 40 jaren in het ambt heeft verdragen en gespaard. Daar komt Hem alleen alle eer en dank voor toe.'

Onze tweede jubilaris die 40 jaar als predikant werkzaam heeft mogen zijn is **ds. Kees Bujs**.

Na zijn studie theologie in Apeldoorn en Kampen wordt hij op 21 december 1972 in het ambt bevestigd. Zijn eerste gemeente is Oud-Beijerland, waar hij tot februari 1978 als gemeentepredikant aan verbonden blijft. Vanaf 1978 wordt hij als zendingspredikant aan deze gemeente verbonden. Hij gaat werken in de zending en zet zich in voor de opleiding van predikanten en ouderlingen van de Gereja Mamasu Sulawesi in Indonesië. In 1983 wordt hij opnieuw gemeentepredikant, nu in de Veenendaalse Bethelkerk die hem in 1994 opnieuw uitzendt als zendingeling.

Zijn werkgebied wordt dan KwaNdebele in Zuid-Afrika. Van 2001 tot zijn emeritaat op 1 januari 2012 is hij opnieuw werkzaam in de zending op Sulawesi (Indonesië). Hij promoveert in 2004 op een proefschrift over de Toraja-gemeenschap van Mamasa (Indonesië). Als hem gevraagd wordt naar iets wat zijn loopbaan typeert, herinnert hij zich een regel van een oud lied dat zijns inziens nog steeds klopt: 'Grijp nu de kansen door God u gegeven'.

Op 28 april is het 40 jaar geleden dat **ds. Arie van de Weerd** in het ambt van dienaar van het Woord mag beginnen. Hij is afkomstig uit Apeldoorn waar hij catechetisch onderwijs van ds. P.M. Jonker en ds J.H. Velema ontvangt. Na zijn studie theologie en beroepsaardstelling gaat hij samen met zijn vrouw Jannie Haalboom in 1972 naar Murmerwoude (het latere Damwoude), een gemeente van ruim 600 leden waar het gebruikelijk is dat de predikant al de huisbezoeken doet. Het is ook de tijd dat een nieuw kerkgebouw verrijst dat in 1975 in gebruik wordt genomen. Ook in Zeist, de tweede gemeente, is er behoefte aan een schriftuurlijk-bevindelijke prediking. In die periode van 1976 - 1982 vinden een ingrijpende renovatie van het kerkgebouw en de uitbouw van de vergaderruimte plaats. De eva-

ringen in Friesland komen goed van pas. Daarna volgt Urk Eben-Haezer, een gemeente van ruim 1000 leden, waar grote geestelijke verbondenheid en hartelijkheid worden ervaren, waarbij de zondagavonden in de pastorie onvergetelijk zijn. In augustus 1987 wordt hij door ds. H.C. van der Ent in Dordrecht-Centrum bevestigd, waar hij een periode van achttien jaar aan het werk mag zijn. In deze jaren vragen ook bestuurlijke zaken de aandacht: hij is deputaat voor de buitenlandse zending, tien jaar lang voorzitter van het evangelisatiewerk in Gent, bestuurslid voor de Spaans Evangelische Zending en voorzitter van de Raad van Toezicht van het Wartburg College. Vier jaar lang maakt hij deel uit van het curatorium. In 2005 wordt de Dordtse periode afgesloten en volgt de gemeente Nieuwkoop, waaraan hij hoopt ook na zijn 65-jarige leeftijd nog enkele jaren verbonden te zijn. Vanwege gehoorbeperkingen moet hij echter in januari 2009 na verkregen emeritaat afscheid nemen. Ze verhuizen in mei naar Tollebeek.

Nu catechese en pastoraat niet meer gedaan hoeft te worden is de prediking overgebleven, wat hij als een bijzondere zegen ervaart. De prediking van een rijke Christus voor een arme zondaar en hoe die beiden door Gods Geest tot elkaar gebracht worden hoopt hij nog 'zo lang de Heere het leven en de kracht ervoor geeft', te mogen brengen. De lijfspreuk van Willem van Oranje 'Rustig temidden van de woelige baren', tracht hij zich eigen te maken,

'ziende op de overste Leidman en Voleinder van het geloof'. Met Gods hulp zoekt hij 'de Schriftuurlijke eis het pand te bewaren gestalte te geven en hoopt hij 'in een kerk tussen de vuren een middel te mogen zijn in Gods hand tot welzijn van Zijn Koninkrijk.'

De eerste zilveren jubilaris is **ds. Maarten Groen**. Hij is geboren in Scheveningen en getogen in Delft.

Na zijn studie theologie begint hij als predikant samen met zijn vrouw Margreeth van 't Spijker in 1987 in Haarlem-Centrum. In 1996 volgt Apeldoorn-Oost, in 2004 Emmen en in 2009 's-Gravenhage-West.

In Den Haag vraagt de eenwording van de drie gemeenten en de opzet van een missionair project in de stad samen met de Nederlands Gereformeerde Kerk momenteel veel van zijn aandacht. Niet alleen het meewerken aan de organisatorische aspecten van deze zaken, maar ook het meewerken aan geestelijke verdieping, zoals het wandelen met God, het leven uit Christus en het leven door zijn Geest. Hij hoopt dat de kerk van Den Haag zo samen met

andere kerken steeds meer mag betekenen voor het Koninkrijk van God. Als ds. Groen terugkijkt op de jaren dat hij predikant is, noteert hij: 'Ik wil gewoon dominee zijn in dienst van mijn Zender, en het Woord verkondigen – waarin ik dan ook veel vreugde vind en verwondering hoe God mijn woorden gebruikt voor zijn werk in de mensen. Ik probeer een beetje naast de mensen te staan met een luisterend oor en waar mogelijk een bemoedigend en aanmoedigend w/Woord.' Verder is hij zeer geïnteresseerd in muziek. Als hij niet op de kansel geroepen zou zijn, zou hij organist geworden zijn. Zijn liefde voor de muziek betekent dat hij voor de kerkelijke feest- en hoogtijdagen zich altijd inspannt voor passende muziek in de eredienst met allerlei instrumenten en zang. Vijftien jaar lang was hij deputaat radio- en televisiediensten, waarvan hij zes jaar ook in het bestuur van Zendtijd voor Kerken zat. Sinds 2009 maakt hij deel uit van deputaten Evangelisatie en deputaten eredienst. Ook maakt hij deel uit van het comité dat de jaarlijkse Kroonbede ter plaatse organiseert en zit hij in het bestuur van de ResidentiePauzeDiensten.

De tweede zilveren jubilaris is **ds. Jan van Langevelde**. Hij is getrouwd met Gea Bos en samen hebben ze zes kinderen. Geboren en getogen in Goes begint hij aanvankelijk met een studie aan de Technische Hogeschool in Eindhoven (technische bedrijfskunde), maar stapt in 1980 over op de studie theologie, omdat, zo ziet hij erop terug, 'God sterker was dan ik'. Zijn werk in de kerk begint op 20 februari 1987 in Hillegom. Daar begint hij als de eerste parttime predikant binnen onze kerken. Daarnaast werkt hij op de Reformatorische Bijbelschool (De Wittenberg) in Zeist als staflid en docent Nieuwe Testament. Met dit werk stopt hij als de kerk van Aalsmeer hem in 1990 beroept met de opdracht om van de wijkgemeente Hoofddorp een zelfstandige kerk te maken. De instituering in 1994 is voor hem één van

de hoogtepunten uit de beginjaren van zijn predikantschap. Daarna werkt hij vier en een half jaar in Hengelo (1994) en dient hij tien jaar in de Bethelkerk in Veenendaal (1998). En sinds 2008 is hij predikant in Zwolle. In de loop van de jaren weet hij zich bestuurlijke actief als voorzitter OZG (Overzeese Zending Gemeenschap) en als voorzitter van de Evangelische Alliantie. Ook is hij in onze kerken een tijd lang voorzitter van de werkgroep Gemeenteopbouw predikanten en van het deputaatschap kerkjeugd en onderwijs.

Samen met ds. Niek Tramper zet hij de Bijbelstudiereeks 'Luisterend Leven' op en zit enige jaren in de redactie ervan.

De verschillende gemeenten vormen hem in zijn kijk op de kerk en geven hem inzicht in de basiswetten van gemeenteopbouw: wat de kracht is van het kleine en de zwakte van het

grote en vice versa. Ook zijn visie op de taak van de predikant wordt erdoor ingekleurd. Daarbij spelen ook de veranderingen die zich in de afgelopen decennia in mens en samenleving voltrokken hebben een rol.

Naar aanleiding van zijn ambtsjubileum schrijft hij zelf, dat domineeswerk er leuker op is geworden, als hij denkt aan de veelzijdige en verzorgde inzet van gemeenteleden in alle onderdelen van het kerkzijn. Dit 'we doen het samen beter' maakt ook het klassieke verwachtingspatroon ten aanzien van 'de herder en leraar' leefbaarder. Maar predikant zijn is daarmee ook een stuk zwaarder en intensiever geworden. Want betrokkenheid, mondigheid, creativiteit e.d. vragen om aansturing en keuzes. Vermoedelijk keert de wal hier het schip. Het werken in de kerk is zó veeleisend en complex geworden, dat we in onze overvolle agenda weer teruggebracht (moeten) worden tot de woorden waarmee hij in Veenendaal-Bethel intrede doet: 'wij zullen ons wijden aan het gebed en aan de verkondiging van het Woord van God', Hand. 6:4. Het betekent niet alleen de redding van de (motivatie van de) predikant, maar ook van de kerk - voor zover mensen daar invloed op hebben. Want de gemeente van Christus leeft en groeit van relevante Woordverkondiging in lengte, breedte en diepte. 'Dat ik al 25 jaar dienaar van dat Woord mocht zijn, beleef ik als 'iets bijzonders. Immers: wie ben ik...?!'

De derde zilveren jubilaris is **ds. Hans van Pelt**. Ds. van Pelt is afkomstig uit een protestants stukje van Noord-Brabant, nl. Sprang-Capelle, dat kerkelijk bij 's Gravenmoer hoort. Daar hoort hij in zijn jeugd de prediking van ds. C. van der Zaal en ontvangt hij catechetisch onderwijs van ds. H. van der Schaaf. Op 8 maart 1985 trouwt hij met Wil Snijders. Samen ontvangen zij vier kinderen. Putten is zijn eerste gemeente, waar hij op 20 februari 1987 bevestigd wordt door prof.dr. W.H. Velema met de woorden uit Joh. 1:43. Na Putten volgen Almelo (1993-1998), Zwijndrecht (1998-2004) en Oud-Beijerland (2004-heden). In de pastorie nodigen de vragen uit de kerkelijke praktijk uit om verder te studeren. Dat mondt in 1999 uit in

een proefschrift, getiteld 'Pastoraat in trinitarisch perspectief', over een van de grondslagen van het pastoraat, nl. de verhouding God en mens.

Naast commissiewerk op het niveau van de classis en de particuliere synode, wordt hij tweemaal naar de generale synode afgevaardigd. Een tijdlang is hij betrokken bij het deputaatschap eredienst en fungeert hij als studiesecretaris van de deputaatschappen 'Vrouw en ambt' en 'Vrouw en dienst'. Vanaf 1998 is hij redactiesecretaris van het blad 'Ambtelijk Contact'. Daarnaast is hij vanaf 2008 parttime docent aan de TUA voor de vakken catechetik en diaconiek.

Terugkijkend op 25 jaar predikantschap kan hij zeggen dat hij zich met vreugde inzet om te bouwen aan het Koninkrijk van God. 'Je merkt dan: hoe dichter je bij Christus leeft, hoe dichter je als mensen ook tot elkaar kunt naderen - ook al heb je ook een heel verschillende geestelijke achtergrond.'

De vierde zilveren jubilaris is **ds. Herman Selderhuis**, inmiddels hoogleraar aan de Theologische universiteit in Apeldoorn. Hij vindt dat zijn ambtsjubileum niet helemaal echt is, omdat het wel 25 jaar geleden is, dat hij als predikant bevestigd is, maar als predikant slechts tien jaar gediend heeft. Hij is afkomstig uit Twente: op 21 mei 1961 wordt hij in Enschede geboren. In Twente begint hij ook als predikant: Hengelo (Ov.) is zijn eerste gemeente, waar hij op 4 september 1987 wordt bevestigd en intrede doet. In 1992 gaat de weg naar Zwolle waar hij in 1997 emeritaat krijgt vanwege zijn benoeming als hoogleraar in Apeldoorn. Tien jaar gemeente predikant, maar aan

de andere kant wel 25 jaar prediker en op die periode ziet hij met dankbaarheid, maar ook met gemengde gevoelens terug. Dat laatste vanwege het zwerfend bestaan dat hij met vele emeriti-collega's deelt. Het is mooi om in zoveel verschillende gemeenten te mogen voorgaan, maar hij mist de interactie tussen prediking, catechese en pastoraat. Toch hoopt hij dat de HERE het hem geeft nog vele jaren het Woord te mogen brengen.

SLOT

Elk jaaroverzicht kent zijn beperkingen en dat geldt ook voor dit overzicht. We krijgen een terugblik op een jaar van ons kerkelijk leven: op vergaderingen en bijeenkomsten, op gebeurtenissen die sommige mensen even in de schijnwerpers zetten, op feestelijke en verdrietige dagen. De vraag is of we in dit alles Gods trouwe zorg over zijn kerk en ook de krachtige werking van Gods Geest opmerken die het schip van de kerk voortstuwt.*) De zorgen over ontkerkelijking, weinig beweging, stuurloos worden, gaan ook onze kerken niet voorbij. Daarnaast mogen we met dankbaarheid ook zien hoe God aan het werk is in nieuwe zendingsgemeenten in grote steden, in allerlei locale vormen van kerkelijke samenwerking om mensen met het Evangelie in aanraking te brengen, in een verlangen naar geestelijke vernieuwing van de gemeenten en oprecht geestelijk leiderschap. Er is genoeg tegenwind en we hebben te maken met zandbanken en riskante stromingen. Maar met het kompas van het Evangelie en met Christus als de betrouwbare Loods aan boord zijn we onderweg naar de haven.

Amersfoort

R.W.J. Soeters

*) Vgl. J.C. Wessels, 'De Kerk moet weer leren laveren', Kerkblad voor het Noorden, 25 mei 2012,4.

